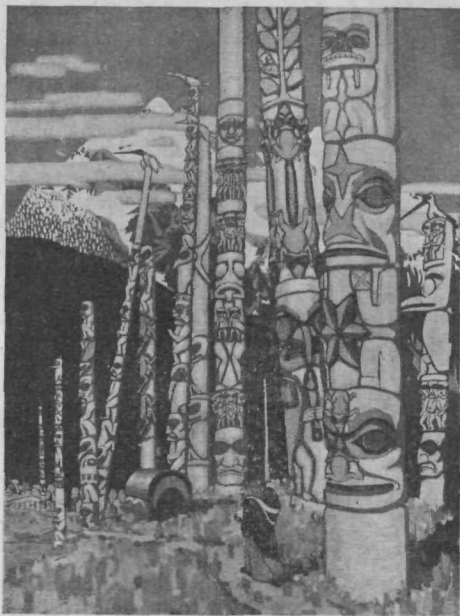


ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

Štev. 2.—XXXI.

November 1929.



Totemi, simboli indijanskih plemen.



ZELENI PTIČ



PRIPOVEDKA

Z lesorezi ilustriral E. JUSTIN



ralj Srečko je sklical veliko skupščino modrijarhov, da bi pod smrtno kaznijo dognali, kakšna je in kje živi nezgodna ptica, ki si je njegova hčerka ne more izbrisati iz spomina.

Štirideset dni in štirideset noči so modrijanci mozgovrtali ter ugibali, pa si niso mogli nič izmisliti. »Veličanstvo«, so naposled priznali, skrušeno kleče na tleh in s častitim čelom bijoč v prah, »puhloglavci smo. Obesiti nas daj. Naša yeda je beda. Ne vemo, kdo je zelena ptica. Samo to si zdrzremo slutiti, da je nemara ptica f e n a iz Arabije«.

»Vstanite,« namigne kralj velikodušno. »Odpustim vam in sem zadovoljen z vašo domnevo o ptici feni. Brez odloga vas pojde sedem z bogatimi darovi h kraljici v Sabi. S seboj vzamete zadosti priprav, da boste mogli loviti ptiče. Fena mora gnezditi v sabejski deželi in odondod mi jo prinesite. Drugače vas zadene moj srd, ako tudi bi se hoteli skriti globoko pod zemljo.«

In odrinili so v Arabijo najboljši jezikoslovci, med njimi tudi minister vnanjih poslov, iz katerega je tatarski kanovič tako rad norce bril.

Ta kanovič je poslal pismo svojemu očetu, ki je bil najglasovitejši čarovnik one dobe, in ga poprašal, kaj je z zeleno ptico.

Kraljična je bolna čakala in pretakala toliko solz, da je na dan pomočila nad 50 robcev. Pericam v palači je bilo to do sile nerodno, in ker tačas niti najmogočnejše osebe niso imele toliko rutic, kolikor jih premoremo danes, jih je bilo treba venomer prati v potoku.

III.

Ena teh peric, srčkana osebica, je šla nekdam proti večeru prat solzne robce. Spotoma se je začutila trudno in je sedla pod drevo. Iz žepa potegne pomarančo, da bi jo olupila in se pokrepčala z njo. Kar se ji rumeni sadež izmuzne in se jáme trkljati z izredno lahkoto

po bregu. Dekle steče za svojo pomarančo. A čim bolj se je žurila, tem urneje ji je pomaranča uhajala. Dolgo je brezplodno begala za njo. Upehana se ustavi in, čeprav kaj malo izkušena po svetu, mahoma zasluti, da žolti sadež ne more biti pravdanski. Kakor hitro pa je obstala, se je tudi pomaranča nehala kotaliti. Že jo je mislila zase grabiti, ko se pomaranča prične vnovič valiti. In to se je večkrat ponovilo.

V tem mlada perica zapazi, da jo je zaletela noč, temna ko volčje žrelo. Spreleti jo groza in spusti se v krčevit jok. Mrak se jadrno gosti, pomaranče ni več videti, pa tudi razvedeti se ni mogoče.

Tako tava mladenka na slepo srečo, potrta, napol mrtva od gladu in truda; kar zamigljajo v bližavi svetle lučke. Misleč, da ima pred seboj mesto, zahvali Boga in nameri korake proti oni svetlini. Toda kako se zavzame, ko v kratkem kar sredi zarasle šume naleti na vrata bleščeče palače, slične zlati žerjavici. Napram tej zgradbi se je zdel dvorec kralja Srečka uborna koča.

Pred vhodom ni ne stražnika ne služabnika, ki bi ji branil vniti. In mladenka, ki ni bila plaha, pač pa na moč radovedna in radogledna, prestopi prag, potlej pa navzgor po širokem in razkošnem stopnišču od likanega jaspisa. Nato se spusti skozi prebogate in okusne dvorane, da si ni mogoče lepših misliti, pa še zmeraj nikogar ne sreča. Dvorane so bile razsvetljene s tisočnimi zlatimi svetiljkami, njih dišavno olje pa je širilo blagodušno vonjavo.

Perica se je čudoma čudila, kar jo požgačka v nosu duh slastnih in sočnih jedi. Na ta način dospe v kuhinjo. Pa glej ga spaka! Ne glavnega kuharja, ne sokačev, ne pomivačic ni nikjer na spregled. Vse je bilo zapuščeno. Vendar ogenj je gorel, peč je bila polna ponvic, kozic in kotlov. Naša pustolovka dvigne pokrov s kastrole ter uzre v njej jegulje. Odkrije še drugo in vidi merjaščevo glavo brez kosti, nadevano s fazanovim oprsjem in gomoljikami. Skratka, zapazila je najbolj izbrane poslastice, ki prihajajo na mizo carjem in cesarjem in vsem dobrim papežem; nekatere jestvine so bile tako odlične, da bi se bili proti njim kraljevski in kneževski zakuski zdeli borni kakor ovsen močnik ali ječmenček.

Navdušena ob tem, kar je videla in duhala, je malčica pograbila oster nož in odločno stopila proti merjaščevi glavi. Ko si je hotela



košček odrezati, je dobila krc po roki. Hkrati pa je začula glas nevidne osebe, in sicer tako blizu, da je začutila dih na licu:

»Proč! ... to je za mojega gospoda princa.«

Tedaj krene proti glavaticam, meneč, da so manj kneževsko jelo. Toda nevidna dlan jo je zopet kaznovala za njeno predrznost in tajinstveni glas je dejal:

»Stran! ... to je za mojega gospoda princa.«

Slednjič hoče pokusiti tretjo, četrto in peto jed, vendar vsako krat se ji pripeti isto. Zato se rada ali nerada sprijazni z mislijo na post in odide nejevoljna iz kuhinje.



Na novo se jame šetati po sobanah, koder vlada še vedno ista skrivnostna tišina in najgloblji molk. Tako dospe v prezalo čumnato, kjer so le dve ali tri svetilnice, postavljene v alabastrove žare, lile nejasno in nasladno sijajino, ki je mikavno vabila na počitek in spanje. V pregradku je stala tako priležna in mehka postelja, da se naša perica, trudna in upehana, ni mogla upirati skušnjavi. Sede na stranico, da bi se zleknila po udobnem ležišču. Kar začuti skeleč zbodljaj na onem delu života, s katerim se je dotaknila odrca, in vnovič ji zadoni na uho svarilni glas:

»Poberi se! ... to je za mojega gospoda princa.«

Povedati ni treba, da se je zaspanka prestrašila in se odrekla počivanju, kakor se je poprej odpovedala večerji. Da bi pozabila na lakot in dremavico, je pričela preštovati, koliko oprave je v spalnici. V svoji radoznalosti je celo privzdignila zastore in preproge.

Za eno zaveso je odkrila lična vratca iz sandalovine, obite z biserno matico. Nalahno pritisne na kljuko in stopi na zavojnate stopnice iz belega marmora. Po njih pride v nekak rastlinjak, kjer so klile in dile dehteče, neobičajne cvetlice. Na sredi pa je stala neizmerna banja iz enega samega prosojnega topaza. Iz sredine je brizgal kvišku velikanski curek odišavljenе vode, ki se je izpreminjala v mavričnih odtentkih. Prizor je bil veličasten, to si lahko misliš. Kaplje so šropotale s tako ubranostjo nazaj v kotlino, da se ti je zdelo, kakor bi svirale najnežnejšo Mozartovo popevko.

(Dalje prih.)



LETALEC Z OSMEGA LETALA:

Čudovita dogodivščina zračnega borca.



aj boš delal jutri popoldne?« me je nekega dne iznenada vprašal prijatelj Peter. Ko sem mu izjavil, da ne kanim nič posebnega, me je povabil prijazno: »Pridi torej na letališče. Izvajal bom letalske umetnije, ki te bodo zanimale. Jutri popoldne ob dveh bom namreč igral za film Letalskega društva. Predstavljal bom napadača, ki ga njegov tovariš odbije in pahne iz letala. Med borbo bova oblečena v usnjata letalska suknjiča z zaprtimi padali na hrbtu. Pri padcu na tla z velike višine bom odpel suknjič in razstrl svoje padalo.«

Rečeno — storjeno.

Točno ob dogovorjenem času se je vzdignilo v zrak osem letal. V prvem so sedeli naš glasoviti letalec Peter, njegov protivnik in pilot. Za njim so se dvignila štiri letala s kino-pripravami, šesto sta vodila dva ravnatelja Letalskega društva, sedmo neki zasebni fotograf, a v osmem sva sedela jaz in mlad uradnik letališnega urada.

Kakih dvajset minut smo se zgolj dvigali, kajti glavni ravnatelj je odredil, da Peter ne sme pričeti borbe, dokler ne dosežemo vsaj dva tisoč metrov višine.

Drug za drugim smo pluli po zračni višavi. Ker sem nameraval borbo zgolj opazovati, sem se zasukal z letalom iznad območja slikarskih priprav.

Po napetem pričakovanju je dal naposled ravnatelj znamenje za pričetek borbe, zamahavši s pisano zastavo. Zračni pustolovec in njegov protivnik sta se brez obotavljanja dvignila s sedežev in se pričela poditi po letalu. Fotografske omarice so zaškrebale; gledali smo filmske posnematelje, ki so stoje odvijali film, meter za metrom, kakih trideset metrov pod nami.

Zdajci je protivnik nagnal Petra do roba zgornjega krila in razvila se je resna borba. Po prvem udarcu z obeh strani je odrfčala Petru čelada z glave. Odletela je v trenutku preko krova in zafrfotala proti zemlji. Nato je zadal Peter protivniku krasen sunek v brado, da je možakar za hip omahnil, kakor da bi ga hotelo krilo radi prehudega pritiska vetra otresti s sebe. Sledil je udarec za udarcem in možanca sta se drevila in spenjala po letalu liki veverici po visokem drevesu.

Ali — joj nesreče!

Zdrznil sem se, ko sem bistro pogledal podse. Protivnik je prisolil Petru tako bunko na levo lice, da je ta onemogel strmoglavil s krila. Zašumotal je po zraku v zapetem suknjiču in z zamotanim padalom na hrbtu.

Brez diha sem gledal, kako mož pada in pada ter se s suknjičem in padalom vred prevrača po zračnem prostoru. Nazadnje sem razbral zgolj še nejasno pego, na kar sem se ozrl drugam, da ne bi videl žalostnega prizora, ko bo telebnil moj dragi prijatelj liki izpodnebnik na tla. Ko sem na novo uprl oči na usodno mesto pod seboj, nisem videl na letališču drugega ko vrvenje ljudi, podobno gomazenju drob- nih, črnih mravelj po mravljišču.

»Peter je mrtev,« sem bolno vzkliknil svojemu sopotniku.

»Da, ubogi moj Peter; dovršil je —« je odvrnil uradnik. »Zaprli sem oči, da ne bi videl nesrečnikovega konca.«



Nato smo se začeli krožé spuščati proti zemlji. Sukali smo se nekaj časa nad leta- liščem in naposled pristali kakih dve sto metrov od me- sta, kamor so se zgrnile ra- dovedne množice okoli zrač- nega pustolovca liki jate samogoltnih ptic okoli mrho- vine. Z gnusom sem se ozrl na tiste ljudi.

Zlezel sem iz letala, vzel s seboj velik pokrivač, da bi pokrili z njim Petrovo truplo, in se prerival skozi gnečo. Ko sem došel do sredine množice, me je kakor strela iz jasnega neba presenetil znani glas: »Evo me, stari moj znanec!« Bil je Peter. Prvi hip se nisem zavedel, ali je to on ali samo njegov duh, ki se je prikazal z drugega sveta. Toda nisem se motil.

Stal je pred menoj živ, brez praske na telesu, miren in pokojen, kakor da je pravkar stopil iz letala po čisto vsakdanji zračni vožnji.

»Ali, Peter!« sem vzkliknil v zadregi. »Kako si prišel živ na tla? Gledal sem, kako si padal in sem bil prepričan, da si se ubil!«

Povedel me je v stran in pozneje pripovedoval v letališnem uradu pred mnogobrojnimi časnikarji, letališkimi uradniki in predstavitelji kinematografa:

»Sredi borbe mi je zadal protivnik tak udarec po čeljusti, da sem za trenutek izgubil zavest. Nenadoma pa sem začutil, da padam navzdol. Imel sem baš tak občutek kakor človek, ki se mu sanja, da pada. Letel sem z glavo naprej in hipna sprememba zračnega pritiska

v ušesih me je opominjala na brezupni položaj. Grozno je šumelo za menoj in spoznal sem, da padam kakor kamen proti zemlji v propast. Razločeval sem vse podrobnosti zemeljskega površja — oddaljeno gorovje, mesto, morje, letališče in vse.

Zračni pritisk je bil tako hud, da se mi je zdelo, da mi bo počila ušesna mrenica. Težko sem čakal, da me padec na tla reši blaznih muk v glavi. Hkrati sem sprevidel, da bi si mogel zgolj na ta način rešiti življenje, če si odpnem usnjati suknjič in raztrem padalo. Pričel sem obupno trgati zaponi pri vratu in gumbi. Toda to mi ni šlo po sreči. Grozni zračni pritisk mi je vzel moči. Seveda je vse to trajalo le nekaj sekund.

Naposled sem se lotil odpenjanja gumbov na navaden način. Imel sem celo toliko prisotnosti duha, da sem najprej odpel spodnje gumbe. Če bi si odpel najprej zgornje gumbe, bi me zamotal veter v plašč tako nerodno, da bi povsem izgubil možnost nadaljnega reševanja. Ko sem odpel zadnji gumb na suknjiču, se je nekaj pretrgalo nad mano — veter mi je treskoma potegnil suknjič s telesa.

Liki meteor sem padal navzdol. Zdaj mi je bilo padalo edina nada. Toda bal sem se silno, da se spričo silovitega sunka ne bi pretrgalo, kadar bi ga razprostrl. Potegnil sem za obroč z vso močjo, kar je bilo v meni. Zdjenci je omot bušil vsaksebi. Držalo se mi je sprožilo med noge, a streha se je odprla z glasnim treskom, ko da bi počil top. Bliskoma sem se postavil pokonci s tako silo, da bi mi skoro kosti popokale. Mislil sem, da se bo padalo pretrgalo na drobne kose, ali na srečo je vzdržalo. Prva misel mi je sedaj šinila k odprtini v padalu. Zložena padala imajo namreč na vrhu avtomatsko odprtino s prožnim trakom, ki se takoj, če je zračni pritisk v padalu prevelik, razširi in služi padalu za vetrilo. Kadar se padanje ublaži, se odprtina sama po sebi zapre, da zaustavlja padanje. Ozrl sem se navzgor in na silno zaprepaščenje opazil, da je zev široma odprta. Nova nevarnost, ki nisem mislil nanjo!

V smrtnem strahu sem pogledal podse — bil sem komaj še kakih trideset metrov nad zemljo. Na novo sem se ozrl v odprtino. Bila je še široma odprta. Ali, hvala Bogu, v tem trenutku se je zaprla. Brzina padanja se je zmanjšala na kakih deset kilometrov na uro in prej, nego vam morem povedati, sem bil na tleh. Napravil sem z odprtim padalom korak naprej, a potem sem se onesvestil — padec z nad tisoč petsto metrov višine je bil prehud za moje srce. Prvo, kar sem nato razbral, je bil moj sopotnik, ki je stal poleg mene in mi močil glavo s hladno vodo.

S tem je Peter končal svojo dogodivščino.

Čez dva meseca sem ga srečal na ulici. »Hoj, Petre,« sem vzkliknil, »kaj počenjaš sedaj? Ze dolgo časa te nisem videl na letališču.«

»Ne,« je odvrnil, »in me tudi ne boš več. Nikoli več!«

JULIJ NARDIN:

Ali teče voda sama od sebe po zidu navzgor?



eko jutro se je primuzal k meni najmlajši sosed.

»Prosim, gospod, ali je res, da teče voda tudi navzgor?«

»Seveda, kamor jo potiskaš ali vsrkavaš.«

»Janez je pravil, da teče sama po zidu iz tal, da je zato v pritličju vlažno.«

Deček je na tak način upiral v mene svoje zvedave oči, da ga nisem mogel kar tako odpraviti.

Povabil sem ga s seboj v delavnico. Ko je vstopil, je na široko odprl oči in bi mi bil stavil brez števila vprašanj, da ga ni pritegnila vodovodna pipa. Bil je žejen. Natočil si je in tako hlastno požiral, da se je ves polil.

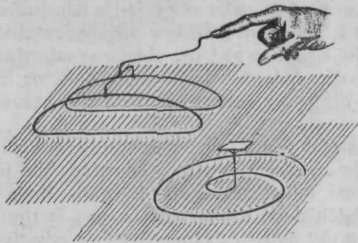
»No, kam teče voda?« sem se mu smejal.

»Na tla?« »Veš zakaj?« »Ker pada.«

»Zemlja jo priteguje z nevidnimi rokami, in sicer tem jače, čim več je je. Ako bi zemlja ne imela teh rok, bi ostala voda na mestu, kjer bi jo izlil. Obvisela bi v zraku in se zaokročila v lepo prozorno kroglo.«

»V kroglo? Zakaj?«

»Ker se napravi na površju prav tenka kožica. Ta se skuša krčiti, kakor napet mehur iz proževine ali kavčuka.«



»Kako pa vi vesto to?«

»Tako, kakor boš tudi ti kmalu zvedel, če se ti bo zljubilo.«

»Res?« Od veselja je začel ploskati.

Odščipnil sem pol metra dolg kos tanke železne žice, jo obdrgnil s parafinom, da se je nekoliko omastila, in jo zvil v ravno spiralo. Konec na sredi svitka sem upognil

pravokotno na spiralno ravnino, da je služil za ročaj. Potem sem vzel široko stekleno skledo, katero sem napolnil do vrha z vodo.

»Ali plava železo na vodi?« sem ga vprašal.

»Ne,« se je možko odrezal.

»Tedaj se mora ta zavojica ali spirala potopiti, če jo položim na vodo, kakor jo tudi hočem.«

»Seveda,« je bil zopet kratki odgovor, ki ni kazal nobenega dvoma.

Svitek je pa zaplaval.

»Čudno, ni res? Pogledj natančneje površje vode. Vidiš, da je povsod vdrtu, kjer se žica dotika kapljevine? Ali ni to znak, da leži na tenki koži? Koliko ta nese, spoznaš, ako jo polagoma bolj in bolj obremeniš.«

Spíralo si je ogledal od vseh strani in se prepričal, da ni nikjer podprta, kakor je mislil v prvem trenutku. Spoznal je tudi, da ima vodena mrenica (kožica) le določeno trdnost in da zato prenese samo neko obremenitev. Ko je postal tovor prevelik, se je vse potopilo. Moj malček je reševal predmete in jih sušil. Medtem sem ga iznenadil s sanmi. Napravil sem jih v naglici tudi iz žice. Najmanjši udar je zadostoval, da so zdrčale od enega konca sklede do drugega. Zanimivo je bilo dejstvo, da so se na stran le težko pomikale.

Ob teh poskusih se je moj gost spomnil na žuželke, ki drsajo po vodi.

»Sedaj že vem, zakaj ne utonejo drsalci. Tudi pod njihovimi nogami se vidijo vdrtine. Živalce polzijo tedaj po vodni koži in ne po vodi. Ali ne bi mogli tudi mi tako, vsaj na takšnih saneh?«



»Dragi prijateljček! mi smo pretežki za kaj takega. Če prideš še kdaj sem, ti bom napravil majhen račun, da spoznaš, koliko žice bi rabili samo za krivine sani, ki bi nas lahko nosile. Sedaj pa ti hočem pokazati še nekaj drugega.«

Vzel sem par cevi različne širine in jih držal pokonci nad vodo.

»Pazi, kaj se zgodi, ko se dotaknem vode s spodnjimi konci teh steklenih makaronov.«

Oprezoval je, kakor da ima opraviti s sleparjem.

»Ah, vidite, da teče voda res sama navzgor. Le špaso je, da se je dvignila v ožjih cevih više nego v širših.«

»Izvelči ti čem še ožje, po katerih bo zlezla tekočina še više.«

Prižgal sem gorivec. Modri plamen, v katerem sem držal široko cev, je naglo porumenel. Steklo je zažarelo in se vedno bolj mečilo. Ko se mi je zdelo zadosti mehko, sem odmaknil cev iz plamena in jo hitro nategnil v prav dolgo nit. Mojemu gostu se je imenitno zdelo, da se vleče steklo kakor ptičji lim. Pa ni hotel verjeti, da je ta nit na sredi votla.

»Le napni dobro svoje oči in videl boš, kako se bo voda dvigala v tem steklenem lasu.«

Opazil je še prej nego jaz. Načuditi se ni mogel, da je kaj takega mogoče. Tekočina je počasi lezla kvíšku. Mirno je lahko zasledoval potek. V višini kakih dveh decimetrov se je ustavila.

»Ne gre več, ne more več. In če bi odlomili cev niže kakor stoji voda, kajne, bi ta tekla ven?«

»Motiš se. Vedeti moraš, da vodo vlečejo delci stekla s svojimi kratkimi, a močnimi rokami. Če te delce odstraniš, ne morejo več vleči. Niti kapljica ne bo iztekla.«

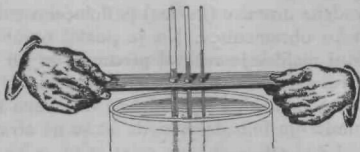
Seveda, moral sem odlomiti cev, kakor je želel, da se je prepričal o resničnosti moje trditve.

»Veste, gospod, tega ne razumem prav čisto nič. Mislite, da bom to kdaj razumel?«

»Če boš le hotel. Za se daj znaj, da je omet ves preprežen s finimi kanali, ki se obnašajo kakor ta lasna cev.

Kakor po tej, se dviga voda tudi po njih tem više, čim ožji so. Višina, ki jo doseže voda po zidu, je odvisna tedaj od širine njegovih brezštevlnih rogov. V pritličju je vlažno, ker je tam zid najbližji mokrim tlom. Pa ni samo omet tak, tudi opeka in celo tisti lepi, beli kvadri, iz katerih je sestavljen Napoleonov spomenik, so tako luknjičavi. Le vrzi košček takega kamna v vodo, pa boš videl, kako bo ta iztiskala zrak iz njega.«

Nisem se utegnil baviti dalje s tem novim učencem, ker me je zvonec klical k drugim.



Učenjaček.

Kakšno je najlepše petje?

— *To pač žabje je regljanje. —*

Kakšno je najlepše cvetje?

— *To gotovo tulipan je. —*

Kakšno je najslajše vino?

— *To se ve — dolenjski cviček. —*

Kakšno mi poznaš višino?

— *Oh, na paši krtov griček. —*

Katero je najgloblje morje?

— *To bo luža sredi ceste. —*

Kaj največji umotvor je?

— *Kadar mati speče preste.*

Verā Albrechtova.



Veseli dan.

Današnji dan je bil vesel, zabaven dan.

Po zajtrku so se vsi odpravljali na delo.

Nenadoma so se z bližnjega drevesa, kjer so bile kočice sosedov, razlegli presunljivi kriki. Odrasli in mali šimpanzi so se strahoma razbežali. Bili so vsi preplašeni. Nekateri so popadali celo na zemljo. Kričali so do neba.

Atek je pogledal proti njim in prebledel.

»Bežite!« je zakričal na nas.

Bil je jezen, ker se je začel tolči s pestmi po prsih. Odmevalo je okoli od silnih udarcev.

Zbežali smo, pa še nismo vedeli zakaj. Naposled se me je lotila radovednost.

Obstala sem in se ozrla.

Za bežečo našo tropico se je podilo nekaj zelo zabavnega.

Skakalo je z veje na vejo, oprijemajoč se visečih lijan, kričalo in žvižgalo.

Ne vem, kako bi se bila končala ta gonja, če ne bi bilo atka.

Namah se je ustavil, poklical ostale brambovce in zavpil:

»Moramo se braniti... Dalje bežati ne moremo... Na kraju gozda smo. Že vidim reko...«

Vsi so obstali. Odrasli šimpanzi-samci so se zrinili na čelo. Grozno so mrmrali in se tolkli po prsih. Oči so se jim besno bleščale. Atek in ogromni Kir sta kazala ostre zobe.

»Kaj je to, mar me niste spoznali?« se je zaslišal vesel glas. »Jaz sem Ori-Ori...«

»Stoj!« je odgovoril atek. »Obstani v daljavi in govori!«

»Ha, ha, ha!« se je smejalo nekaj, bližajoč se nam. »Pravim, da sem Ori-Ori, sin postavnega U-Ha in dobre Fo...«

Vsi so molčali. Zopet se je oglasil atek:

»Ori-Ori je bil v mladosti ujet... Črni ljudje so ga ugrabili...«

»Vračam se iz ujetništva, ha! ha!« je odgovoril Ori-Ori, preska-
kujoč kvišku štrlečo vejo. »Prodali so me bili lajnarju!«

»Kaj je to — lajnar?« so se razlegli začudení glasovi.

»Star človek v raztrgani obleki. Gode na škatlo, ki ima ročico...
Stari mož me je naučil raznih umetnosti. Poglejte!«

Ori-Ori se je prekopicnil, hodil po rokah, potem je stisnil ustni in
zažvižgal skozi zobe. Zadrževali smo vsi. Boječa Ki-ki je omedlela in
zdrknila z veje.

Ori-Ori je kričal na vse grlo.

»Stari mož me je naučil nositi obleko!«



Ori-Ori je stopil na debelo vejo. Hotel se je pokazati v vsej svoji
velikosti.

Ostrmeli smo. Zgoraj je imel nekaj rumenega, niže nekaj rdečega,
prav spodaj nekaj modrega kot nebo.

»To se imenuje — klobuk!« je zaklical in vzel rumeno z glave.
»To — rdeča suknjica, a to modro — hlačice. Zelo lepa oblekca,
kajne?«

Po teh besedah je strgal vse raz sebe. Sedaj šele smo spoznali
Ori-Orija.

Bil je navaden šimpanz. Le na glavi je imel že prav malo las. Bela
koža se je svetila skozi redke dlake.

Ori-Ori se je poklepal po glavi in zamrmral:

»Plešo dobivam...«

Vsa naša tropica je obkolila prišleca. Dolgo je pripovedoval o
svojem potepanju in o čudnih prigodah. Malo sem razumela, pa tudi
drugi šimpanzi niso dosti razumeli.

Le eden, že stari Ngu-Ngu, je pazljivo poslušal in mrmral:
»Videl sem to ... Videl. Ali se spominjaš, tetka Hara-Ua?«

Nam otrokom in mladim šimpanzom se je Ori-Ori takoj priljubil.
Preimenovali smo ga v »strička«.

Ori-Ori je to opazil. Prekopicnil se je, zabavno skremžil obraz in godel na vso okolico:

»Ha, ha, ha!«

Popadali smo od smeha.

Ves dan nas je zabaval »striček«.

Zvečer je začel graditi kočico zase. Vsi smo mu drage volje pomagali.

Še en veseli dan.

Odkar je prišel »striček«, se je življenje v naselbini izpremenilo. Veselje je zavladovalo povsod. Ori-Ori je delal skupaj z drugimi samci. Hodil je na daljše pohode. Znašal je banane, pomaranče in korenike manjoka. Vodil je ves narod na napajališče. Ponoči je stražil, viseč na veji.

Ori-Ori je vse delal veselo. Še celo ponoči, ko je stražil, je nekaj godel pod nosom in se tiho smejal. Sam s seboj.

»Striček« me je vzljubil. Pravi, da sem — »najbolj prebrisana«.

Začel me je učiti svojih umetnosti ... Smejeva se oba.

Moj atek Rru je vodja vsega naroda.

Pred njim je vladal dedek — sivi, betezni Bo-Bo. Sedaj dedek ne more več. Ne vidi, ne sliši dobro in šepa.

Atek je dejal »stričku«, naj odvrže svojo obleko.

Ori-Ori ni nič odgovoril, le z glavo je pokimal in tiho zažvižgal.

Atek vé, da se vsi bojé »strička«, če se obleče in zazvončklja z zvončki svoje suknjice.

Še celo atek, vodja in branitelj naselbine, se tedaj boji »strička«.

Dasi je Ori-Ori pokimal z glavo, vendar ni odvrigel obleke. Skril jo je v duplini suhega drevesa baobaba.

Ko je bil s tem gotov, je pomežiknil z enim očesom, spačil obraz in presunljivo zažvižgal.

Odgovorile so mu s krikom zelene in sive papige. Prileteli so v solncu se izpreminjajoči višnjevi drozdi. Hoteli so izvedeti, kdo je tako lepo zažvižgal.

Zdaj znam že hoditi na rokah s kvišku dvignjenimi nogami. To je zelo zabavno!

Hodeč na rokah sem se danes približala kočici Ki-Ki. Ta je pogledala iz gnezda in v strahu poskočila. Tako je treščila z glavo v streho, da je prebila veje.

Dolgo smo vlekli Ki-Ki ven. Sama se ni mogla izmotati.

Znam tudi kozolce preobračati in se zibati na visečih pogankih lijan.

To je vesela zabava! Kar srce mi prestane biti in kar sape ne morem uloviti!

Zato pa, če se dobro zaženem, lahko preskočim z drevesa na drevo.

Toraj letim kakor ptič.

»Čemu učiš tega malo Ket?« je vprašala mamica »strička«.

»Naj se le uči!« je odgovoril. »V življenju ji lahko vse koristi...« Nisem razumela teh besed.

Mamica tudi ni nič razumela.

»Striček« je to opazil in je veselo žvižgal.

(Dalje.)

—OŽ—

V stepi . . .

Lev človeka zelo poredkoma napade. Zdi se, da ga zravnanja pojava moža navdaja s strahom in spoštovanjem. V Sudanu, afriški pokrajini med vročo puščino Saharo in krokodilov polno reko Kongo, kjer se lev pojavlja zelo pogosto, ni znan noben primer, da bi napadel in raztrgal človeka. Tam pade več ljudi pod zobmi krokodilov in hijen kakor pa pod kremplji leva. Drugače je v Južni Afriki; tam ne mine skoro dan, da se ne bi zamorci zatekali k naseljencem, prositi pomoči proti tej veliki krvoločni mački. Toda, kakor pravijo raziskovalci Afrike, so domačini večidel sami krivi, če jih napade kralj puščine. Pri neprestanih bojih, ki jih bojujejo posamezna plemena med seboj, se včasih zgodi, da obleži sredi stepe človek, zavrato napaden in usmrčen od svojih sovražnikov. Če pride lev ponoči k takemu truplu, ki je še sveže, potem si gotovo ne bo iskal hrane drugje, da bi si potolažil svoj glad. Če je pa že enkrat okusil človeško meso, mu daje prednost pred vsakim drugim in postane tako, kakor se izražajo zamorci, »človekojedec«. Prevladuje pa mnenje, da so takim napadom bolj izpostavljeni temnopoltni zamorci kot pa belokožci. Lev, ki vse živali, katere je napadel, pobije na tla, ne usmrti takoj človeka, ki ga ima v krempljih, temveč mu šele pozneje, ko je že ves razmesarjen, med strašanskim rjoventjem zada smrtni udarec s šapo na prsa.

Lovec, ki je lovil leve s prebivalci vasice Mabotsa v Vzhodni Afriki, pripoveduje sledeče: »Nahajal sem se poleg učitelja — domačina z imenom Mebalve, ko sem opazil v svoji neposredni bližini leva, ki je izlektnjen ležal na kupu skal in brezbrizno gledal okrog sebe. Mebalve je takoj sprožil puško; toda krogla je zadela samo skalo pod njegovim truplom. Lev je ugriznil v zadeto skalnato mesto kot pes v palico, ki jo vržeš vanj. Potem je odskočil, pretrgal sklenjen krog

gonjačev in izginil v brezkončni stepi. Ko smo zbrali preplašene gonjače in vpostavili red, smo videli zopet dva leva, ki sta pa prav tako nepoškodovana ušla. Nato smo se, naveličani brezuspešnega lova, kajti večerilo se je že, obrnili proti vasi. Med potjo sem videl zopet drugega leva na skalnati višini, pred katero je rasel precej visok grm. Ker sem bil oddaljen okoli 20 metrov, sem pomeril na njegovo telo in izstrelil naboja iz obeh cevi. »Zadet je!« so zavpili moji ljudje in odhiteli k njemu. Videl sem izza grma samo zavit levov košat rep in sem zaklical: »Počakajte, da nabašem puško!« Ko nabijem orožje, zaslišim krik in vidim, kako se lev v vsej svoji mogočnosti pripravlja, da skoči name. Bil sem prepočasen, da bi še enkrat streljal, a lev je bil urnejši. V skoku je zagrabil mojo ramo in oba sva padla na tla.



Grozno renčoč me je stresal, kot stresa pes-prepeličar ujeto podgano. To stresanje me je tako omamilo, da nisem čutil ne bolečin ne strahu, čeravno sem se vsega, kar se je godilo z menoj, popolnoma zavedal. Skušal sem se otresti svojega bremena in opazil sem, da je levov pogled uprt v Mebalvija, ki je hotel streljati na njega. Njegova puška pa je odpovedala. Lev me je pustil in se lotil njega, zgrabivši ga za nogo. Eden mojih spremljevalcev, ki sem mu nekoč pri lovu na krokodile rešil življenje, je skušal zabosti leva s sulico. Kralj džungle pa je takoj izpustil Mebalvija in se vrgel na onega. Toda v tem trenutku sta krogli, ki sem jih malo prej izprožil vanj, izvršili svojo dolžnost. Lev je padel mrtev na tla. Ves ta dogodek je trajal komaj par minut. Zver je pregrizla kost gornjega dela moje roke, da je krvavela iz enajstih ran, ki so bile videti kot luknje krogel iz puškine cevi. Po ozdravljenju mi je ostala roka kriva. Oba moja bojna tova-

riša sta trpela velike bolečine in učiteljeve rane so se po enem letu nanovo odprle. Revez je šele po nekaj letih popolnoma ozdravel!

Skoraj vsi zanesljivi opazovalci trdijo, da se lev zboji človeka in da se niti potem, ko se je že pripravil na skok, ne upa skočiti, če ga človek nepremično gleda v oči. Če ni že prej enkrat poskusil borbo s človekom, se ga boji; mirno držanje in pogumen pogled je že rešil življenje marsikomu, ko se je znašel v tako neprijetnem položaju. Če srečamo leva, postoji najprvo par trenutkov, da si ogleda človeka, nato se počasi korakajoč obrne, pogleda parkrat strahopetno nazaj in prične teči, kot bi ga gnal veter. Drugače pa je seveda, če se je že lev boril s človekom ali če je zelo lačen. Takrat ne pozna strahopetnosti in ne usmiljenja. Gorje tistemu, ki se sreča z njim! Z enim samim udarcem ga podere na tla.

Na vsak način torej prav nič ne pomaga, če bežimo pred njim, ker nas pač takoj ujame. Pripovedujejo namreč, da je ujel celó pogumne lovce, ki so jahali na izvrstnih in zanesljivih konjih. Kdor ima pri srečanju s kraljem živali tako pogumno srce, da mirno obstane na mestu, tega lev ne napade zlepa. Toda za tako korajžo je treba hladno kri in neustrašen pogum, ki je pa seveda lasten le malokomu.

DAVORINOV:

Marko in čaravnice s Črnega jezera.

(Pravljica.)

Kako se je tista dežela imenovala, ne vem. Bila pa je — kakor pravijo — lepa in slikovita, polna srebrnih in črnih jezer, pa globokih, temnozelenih dolin. Eno od teh jezer se je imenovalo kar Črno jezero, prebivalci visokih in temnih gora, ki so se dvigale nad jezersko gladino in so bile včasih prav do vznožja pokrite s snegom, pa so mu rekli po domače Jezero škratljev. Zakaj na njegovih bregovih so se prečesto pojavljali škratljji in poredni, nadležni pritlikavci. Kaj radi so motili in dražili popotnike, ki so slučajno potovali po tisti dolini. Najrajši pa so jih meni nič tebi nič sunili v jezero, kjer so jih pustili potem čofotati in gagati in jih niso prej potegnili na breg, dokler uboge žrtve od utrujenosti niso omagale.

Nekega dne, bilo je še zgodaj v jutro, je korakal po poti na bregu jezera mlad študent, Marko po imenu, v bližnje mesto v šolo. Premišljeval je to in ono in koval načrte za svojo bodočnost. Kmalu je imel dovršiti še zadnje izpite na tamošnji visoki šoli, potem si bo lahko sam služil kruh, sam skrbel zase in še siromašnim staršem bo pomagal, ko ne bodo več zmogli dela. Ej, to bodo lepi dnevi; za ves trud in za vse sedanje skrbi in napore bo bogato poplačan. Takole je

tuhtal in tehtal, ko ga je nenadoma obstopilo celo krdelo čudnih možičkov, ki so bili kaj nenavadnih postav in so nosili neverjetno šaraste in široke obleke. Takoj so zaplesali okrog njega uren ples in vpili nanj:

»Marko, Marko, pojdi z nami v naše jezero!«

In ne da bi počakali, da bi jim mladi popotnik kaj odgovoril, so ga pričeli vleči in cukati za suknjič, za noge in za roke. Nekaj časa se jih je uspešno branil in se jih na vso moč otepal, končno se jim je le moral vdati in stopiti z njimi k vodi.

»Pojdi, pojdi, Marko,« so ponavljali, »pojdi z nami v jezero, naše domovanje je čudovito lepo!«

Študent se jim že ni mogel več upirati, že je bil skoro ves nagnjen nad vodno površino, zdaj zdaj bo padel v jezero — revček izgubljeni — kar se škratlji nepričakovano kot roj nadležnih muh razbeže na vse strani in izginejo v jezeru.

Kdo jih je vendar tako pogнал v beg in s tem rešil Marka? Na prvi mah študent ni videl nikogar, pa naj si je še tako napenjal oči in se oziral krog sebe na vse štiri strani. Kmalu pa je prav v bližini opazil tri jako stare žene, ki so bile čaravnice in strašanske sovravnice vodnih škratov. Prišle so bile mimo po poti in opazile fanta sredi med plesočimi možički. Ugajala jim je njegova postava, pa tudi oči in nakodrani lasje so jim bili všeč, zato so se podvzicale in ga rešile krutih pritlikavcev.

»Hvala, lepa hvala, dobre gospe,« jim je dejal Marko, »da ste me otele iz rok teh okrutnih palčkov. Toda... zakaj so se pa tako naglo pobrali odtod?«

»Me smo čaravnice s Črnega jezera,« mu je odvrnila najstarejša. »Veš, te le vražje možičke pa sovražimo bolj kot ščurka v močniku. Bhhh, kako so nam zoperni! Samo hudobne nakane jim roje po možganih, zato se nas tako salamensko boje, ti pritlikavi nepridipravi!... Zdaj pa le pojdi z nami v našo votlino tamle pod hribom, v večni senci. Dale ti bomo neko tako reč, da boš v bodoče z njo lahko pregnal in uničil vse, ki ti bodo menili škodovati.«

Marko je seveda rad šel z njimi.

Prva copernica mu je dala začarano sekuro.



»Ta sekira,« mu je rekla, »se ti bo na najmanjši poziv odzvala vedno in povsod, da je le ne bodo ovirale nepremostljive zapreke, kar se tudi utegne pripetiti. Zadostovalo bo, če jo boš poklical:

»Sekira s Črnega jezera, pridi k meni!«

Druga čarovnica pa mu je dejala:

»Tu imaš železen prstan, ki te bo v trenutku prenesel, kamor se boš namenil, kamorkoli boš hotel.«

Končno mu je tretja stara žena podarila plašč iz fine volne, olepšan s srebrnimi vezeninami.

»Ta plašč,« je razložila, »ti bo podelil, kadar ga boš ogrnil, nepremagljivo moč.«

Marko se je topla zahvalil čarodejkam, da so ga velikodušno rešile iz preteče nevarnosti in mu povrh naklonile še tolikanj dragocениh daril.

»Pazi, pazi,« so mu še naročile, »da ne boš nikdar nikomur razodel in razkril moči te sekire, tega prstana in tega plašča... No, kaj boš pa naredil sedaj? Kam se boš nameril? Kam boš krenil?«

»V mesto pojdem, da bom tam dovršil študije.«

»V mesto? Študirat? Kaj pa ti je treba študij? Beži no! Bodi vendar pameten, zdaj ko imaš tako moč!...«

Marko se je poslovil in odšel. Dolga pot je še ležala pred njim, več ur hoda do mesta. Toda kaj je to moglo ovirati srečnega Marka? Nataknil je čarodejni železni prstan na mezinec leve roke, ga trikrat počasi zavrtel in... in... že je stal na Glavnem trgu tistega mesta, kamor je bil namenjen. Pred njim se je dvigal visoko v nebo častitljiv star zvonik mestne cerkve, za hrbtom so se mu pred ponosno občinsko hišo nabirale cele gruče ljudi, ki so baš poslušali mestnega biriča-oklicevalca, brkatega moža z bobnom, ki je razglaševal zbranimu občinstvu, da krvoločni župan Trduh, kruti sosed, z dobro oboroženo vojsko grozi mirnim prebivalcem tega mesta in da se zdaj vsem skupaj, še mestnim očetom, pošteno hlačke tresejo. Joj, joj, kaj bo, če občinski poglavar ne najde moža, ki bo kakšno okroglo zagodel prevzetnemu županu Trduhu...

Naš Marko ni dolgo premišljeval. Pogumno je stopicnil pred starega biriča in mu zatrobental v gluha ušesa samo tole:

»E, slišite, kaj bi še dalje kričali in tolkli po bobnu! Jaz pojdem k županu Trduhu na obisk. Pa kar sam! Že dolgo ni imel tako finega gosta v hiši, verjemite mi. To se bova pomenila, bom videl, če zna latovski. Zdaj jo pa kar odrinem, da me ne bo predolgo čakal. Še zboleti bi utegnil od dolgega časa in od pričakovanja.«

Res, samo tole je rekel Marko in jo mahnil čez trg. Zbrani meščani so se tako čudili, da sploh do sape niso mogli. Nekaj jih je v splošni zmedi kar pozabilo dihati. Oh, oh, to so reči!

Zadaj, v stranski ulici, je Marko spet nataknil prstan... in... in... kako je bilo potem, itak že sami veste.

Znašel se je pred utrjeno graščino župana Trduha. Gospodarja ni bilo nikjer videti, bogve, kje se je skrival.

Na dvorišču je stalo in posedalo mnogo županovih stražarjev. Brž so ugledali Marka in se z besedami spravili nadenj:

»He, hoj! revščina, ali si izgubil pot k materi? Ženit se menda nisi prišel k nam. Kar urno zavij odtod, sicer...«

Marka je zdajci popadla sveta jeza. Kri mu je bušnila v glavo, mišice so se mu napele, oči zameglile.

Ali bi lahko ugani, kaj je storil, ta šment? Urno je zgrabil bližnjega konja za levo zadnjo nogo in ga zavihtel po zraku s tako lahkoto kot da maha z robcem. Dva, tri stražarje je na mestu pobil na tla, ostali so vsi prestrašeni zbežali v graščino. Menda so jo ubrali po gospodarja. Toda ta se ni pokazal, gotovo od strahu ni več mogel dalje živeti...

Pač pa je še dolgo živel naš junak Marko in vsi meščani so mu bili posihmal od srca in iz dna duše hvaležni za rešitev.

Nekega lepega dne je pa tudi Marku odklenkalo.

To pa se je zgodilo takole:

Kralj Šmek iz daljne dežele, ki je vodil hude vojne s hudim sovražnikom, je kdo ve kje izvedel za junaka Marka. Morda so mu o njem pravili cigani, morda pa se je vse vkup le sanjalo kraljevi stari materi, ki so ji sanje vedno pomenile resnico.

Kratko malo, kralj Šmek je poslal tekače po znamenitega junaka. Saj si lahko mislite, da ga je zelo rabil, ker mu je v vojni slaba predla. Pet dni so tekli neumorni tekači, šesti dan je Marko že slavno premagal sovražnikovo vojsko in blagi in zmagoviti kralj Šmek ga je v pričo vseh veljakov države poljubil na čelo, kar je veljalo v tisti deželi za posebno odlikovanje, in celo pest cekinov mu je stisnil v žep, doma, v kraljevski palači, pa mu je dal svojo stasito, plavalaso hčerko za ženo...

Tu se sedaj začanja Markova nesreča. Kraljična, zakonska mu žena, ga namreč ni prav nič marala. Saj veste, da prisiljena reč ni dobra. Rekla mu je celo v obraz, da ne more ljubiti takega zaletla, ki sicer vse prekaša po moči, o kraljevskem življenju pa niti pojma nima. Na dvoru seveda take reči bolj porajajo.



Minili so tedni. Kraljična ni mogla več živeti z Markom. Sklenila je, da se ga reši.

»Odkod pa imaš to gromozansko moč, da ti nihče ne more do živnega?« ga je vprašala nekega dne, mislim, da je bilo poleti.

Marko je pozabil, kaj so mu bile naročile čarodejke, pa je ženi, da bi ji bil bolj všeč, izblebetal skrivnost svoje moči. Oh, gorje mu!

Žena je seveda takoj stekla k očetu, ponosnemu kralju Šmeku, ki je bil kajpak že pozabil, da mu je pred nedavnim Marko rešil državo, in ga prosila, kralja namreč, da naj jo s pomočjo nekaterih premetenih dvorjanikov odreši neljubega moža.

In res. Lepega dne je bil odšel Marko na lov. Ta čas je žena — kraljična z močnimi jeklenimi verigami pritrdila Markovo sekiro v najgloblji grajski kleti na marmorno steno, živ krst bi ne mogel ponjo skozi toliko debelih lesenih vrat, katera je vse skrbno zaklenila in zapahnila za seboj.

Ko se je Marko vrnil v grad, so se do zob oboroženi dvorjaniki iz zasede vrgli nanj in mu mahoma vzeli čarobni plašč in čudodelni prstan.

»Sekira s Črnega jezera, pridi k meni!« je zaklical napadeni Marko.

Sekira ga je takoj slišala in ubogala. Strgala je močne jeklene verige, s katerimi je bila pritrjena na marmorno steno v najglobljem podzemlju, razčesnila in udrila je več vrat zapored, toda ... preden je razsekala poslednja vrata, so bili okrutni dvorjaniki že premagali Marka in ga zabodli.

Tako je moral skleniti življenje znameniti junak, ker ni znal zaupane mu skrivnosti ohraniti zase.

Pravijo, da so čarovnice maščevale Marka, svojega ljubljenca. Še tisti večer se je nad posestvom kralja Šmeka utrgal strahovit črn oblak. Lilo je vso noč do jutra kakor iz škafo. In je zalilo vso Šmekovino s kraljem, kraljično — ženo in vsemi dvorjaniki vred. Nastalo je novo Črno jezero.

Kdaj ga pojdemo gledat? ...

Možici v gozdu.

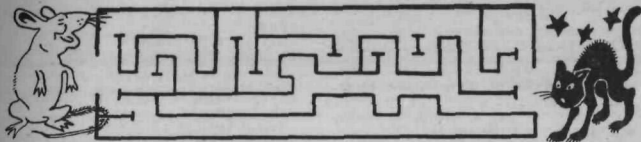
*Na eni nožici
stojijo v gozdu ti možici:
širok klobuk so na glavo si dali,
čeprav so senco si izbrali.*





1.

Zdaj pa poglejte!



Ali mačka ujame miško? Po kateri poti? Po zgornji, srednji ali spodnji?

2.

Krizanka.

1	2		3	4	5
6		7	8		
	9		10		
	11				
12	13		14		
15			16		

Številke pomenijo:

vodoravno:

1. ogel v hiši,
3. domačo žival,
6. igralno karto,
8. medmet,
9. proizvod drevja,
11. enega od staršev,
12. veznik,
14. kar rabimo pri učenju,
15. posodo za zelje,
16. žensko ime.

navpično:

1. mesto v Sloveniji,
2. del kolesa,
4. števniki,
5. mesto iz sv. pisma,
7. plazilca,
9. osebni zaimek,

10. trdilnik,

13. predlog,

14. del telesa.

3.

Besedna uganka.

S petimi po hiši hodi,
po posestvu vse povsodi,
tudi ti imaš ga dosti,
če ti ni lenoba v kosti.

S štirimi po štirih hodi,
pa nerodno je nerodi,
da ga ljudstvo zaničuje
in mu pamet obrekuje.

S tremi le po dveh še hodi,
zdaj prav malo je še v modi:
radiu in telefonu
se umaknil je v penzionu.

Z dvema kar nič več ne hodi,
pot drugam njegova vodi,
če v dežele španske zajdeš,
tam kot člen ga zopet najdeš.

Z eno — meniš — da ne hodi?
Hodi, hodi še povsodi!
V šoli »!« na konci reci
pa z »enic« v klop mi steci!

4.

Črkovnica.

Katere predmete poučujejo tile gospodje učitelji: Izo Dovgan, E. Kunovar, Ado Len, čar in Pele Josip?

5.

Zlogovnica.

Sestavi iz sledečih zlogov: an, ček, čr, ha, i, ja, lo, nje, tan, ti, tič, viv, zvon — šest besed, ki pomenijo:

1. isto kot gnil,
2. tvarino za izdelovanje loncev,
3. velikana,
4. rodbinsko ime,
5. vrsto sporta,
6. pomladno cvetko.

Začetne črke in končnice ti povedo, kaj delaj v prostem času!

6.

Skrivalnica.

(Iz naslednjih stavkov izluči lastno ime.)

Ropoša straha ne pozna. Fatur škatle prodaja. Izpod preše reno potegni. Igra Franci jako ugaja.

REŠITEV UGANK IZ PRVE ŠTEVILKE.

1. Križanka: vodoravno: 1. hrana, 6. oko, 8. as, 9. so, 10. dim, 11. sok, 12. rt, 14. da, 15. nič, 17. setev; navpično: 2. ro, 3. ako, 4. no, 5. jadro, 7. rokav, 9. sod, 13. kit, 15. ne, 16. če.

2. Zlogovnica: Na planincih sončece sije.

3. Besedna uganka: Gospenica.

4. Kraljev sprehod: Bodi zdrava domovina, mili moj slovenski kraj!

5. Črkovnice: Kruh, žitna kava. — Perilo, obleke. — Krema, mleko. — Pletenina, nogavice. — Salame, mešano blago. — Sodavica, žganje. — Delikatose, divjčina. — Steklo, porcelan.

6. Šaljivo vprašanje: Samo — s, Puša (pol a), Pu-c.

7. Zlogovnica: Ljubo doma, kdor ga ima!
8. Zlogovnica: Lepa naša domovina!

Vse uganke so pravilno rešili:

Marjan Romih, Novo mesto; Marinka Pristovšek, Marica Vizovišek, Oskar Födransperg, Mara Stojkovič, vsi v Ljubljani; Ljubo Sirc, Kranj; Cveta Pivko, Maribor, Silva Mikolič, Sodražica.

Večino ali nekaj ugank so pravilno rešili:

Dušan in Boris Drnovšek, Sv. Barbara v Slov. gor.; Darinka Cimperšek, Dušan Ušlakar, Sevnica ob Savi; Stanka, Ruža in Milena Dobravec, Radovljica; Herman Suchy, Niš; Maks Maroh, Franc Podgoršek, Breg pri Ptuj; Bogdan Hladnik, Ljubljana; Breda Koderman, Marjan Škofič, Maribor; Marica Miklaučič, Trbovlje; Adolf Počivavšek, Meža; Rozika Sršen, Slavka Jerin, Toplice pri Zorju.

Zdaj pa s pogumom in navdušenjem na novo delo! Imena rešilcev spet pričbimo!

In še nekaj:

Za koticarje, ki bodo pravilno rešili vse uganke — zvite zanke iz druge Zvončkove številke, razpisuje stric Doropoljski

5 nagrad,

in sicer sledeče lepe slovenske mladinske knjige:

1. E. Gangl: Zbrani spisi II. zv.
 2. Baukart: Marko Senjanin, slov. Robinzon.
 3. A. Rapè: Mladini IV. zv.
 4. Flerè: Babica pripoveduje.
 5. Zbašnik: Drobne pesmi.
- Če se bo oglasilo več rešilcev, bo odločil žreb.

Požurite se! Bodite natančni!

SMESNICE.

Plavanje.

»Tonček, ali znaš plavati?«

»Znam!«

»Kje si se pa naučil?«

»Neumno vprašanje, kje neki, v vodil!«

Novi čevlji.

»Tvoji čevlji škripljejo, prijatelj, to se pravi, da niso še plačani.«

»Zaradi tega že ne škripljejo, potem bi morala tudi moja obleka škripati!«

Rojstni dan.

Mamica: »Sonjica, zakaj si pa odtrgala kar tri dneve naenkrat od koledarja?«

Sonjica: »Da ne bo več tako dolgo do mojega rojstnega dne.«

ZAPOMNITE SI TOLE!

Človeško telo ne sestoji samo iz kosti in mesa, ampak v glavnem, dve tretjini iz vode. Krvi vsebuje 7—8 litrov in izloča dnevno $\frac{3}{4}$ l sline.

Veliki francoski vojskovodja Napoleon, ki mu je mesto Ljubljana postavilo spomenik, je bil že z 28 leti general in je izgubil prvo bitko l. 1809. pri Aspernu.

Kot prvi je preletel Atlantski Ocean nemec Hugo Eckener l. 1924. s svojim zrakoplovom »Z. R. III.«

Naše številke 1, 2, 3, 4 itd. so izumili Indijci. Arabske jih imenujemo zato, ker so jih Arabci prinesli v Evropo.

Kadar je pri nas šest zvečer, imajo v Ameriki šele poldne; so torej v času šest ur za nami.

Odkod pride izraz atlas (zemljevid)? — Iz grškega bajeslovja po titanu Atlasu, ki je baje nosil zemeljsko oblo na svojih ramah.

Največ mostov ima mesto Benetke v Italiji. Najgloblja morska točka je v Tihem Oceanu, ki leži 9960 m globoko in ki so jo izmerili s pomočjo odmeva od morskih tal.



Ljubljana, 22. oktobra 1929.

Cenjeni gospod Doropoljski!

Ne morem Vam popisati, kako smo se vsi v šoli že ves prejšnji teden veselili na nedeljo. Za ta dan je bila namreč napovedana velika letalska prireditev. V Ljubljani obstoja aero-klub »Naša Krila«, to je društvo, ki ima namen, da tudi pri nas goji letanje po zraku. Prvi slov. aeroplan »Ljubljana« je njegova last.

To društvo je povabilo v Ljubljano dva znamenita nemška letalca, ki naj bi kazala svoje umetnosti v zraku. Po vsem mestu so bili razširjeni veliki lepaki, ki so naznanjali prave čudeže, ki se bodo godili v nedeljo na vojaškem letališču pri Devici Mariji v Polju. Vsako jutro, ko smo hodili v šolo, smo se ustavljali pred temi lepaki in jih študirali. Vsi smo komaj že čakali nedelje. Samo eno skrb smo imeli: vreme je nagajalo. Kaj če bo v nedeljo dež in bo vsa prireditev padla v vodo?

V soboto zvečer je začelo liti in lilo je vso noč. Brez vsakega upanja smo šli spat. Prvo, ko sem v nedeljo zjutraj odprl oči, je bilo, da sem tekel k oknu in pogledal po vremenu. Gosta ljubljanska megla se je pravkar dvigala in sonce je prisijalo skozi trgajoče se meglene cunje. V tem trenutku začujem iz višine znano brnenje. Čeprav sem bil še ves krmežljiv, sem odprl okno in pogledal ven. Rdeč dvokrovnik je prihajal od šišenskega letališča sem in veselo rezal meglo. Naenkrat jo je zavil na desno, potem spet na levo in se sukal ter skakal po zraku, da je bilo veselje gledati.

Po kosilu smo se v krasnem jesenskem solncu napotili proti letališču. Sklenili smo, da vzamemo tramvaj, ki nas pripelje vsaj pol pota bliže. Pa smo se komaj zrinili nanj, tako je bil poln. Natlačeni smo bili v njem kot slanički, tako da smo bili veseli, ko smo pri vojaški bolnici na koncu Zaloške ceste izstopili.

Nato smo šli peš skozi Moste in našprej ob železniški progi proti Zalogu do letališča. Toliko ljudi kot tu še nisem ni-

koli videl. Črna kača množic se je vlekla iz Ljubljane po polju, večina peš, nekateri pa tudi na vozovih, avtomobilih, avtobusih, motornih in navadnih kolesih.

Na letališču so delali orožniki in vojaški red. Razpostavili so množico v obliki velikanskega pravokotnika, kojega površina je bila prazna za odlet in pristajanje letal. Mi smo stopili na malo vzvišeno ozemlje v bližini železniške proge ter od tu prav dobro videli vso prireditev.

Naenkrat je nastal velikanski smeh med množico. Ubog poljski zajec je bil začel v to vrvenje in ni vedel, ne kam ne kod. Preplašeno je begal med ljudmi sem ter tja, a jo je nazadnje le srečno popihal preko železniške proge.

Pred nami so stala tri velika vojaška letala, dvokrovniki francoskega sistema, ki so bili pripluli iz Zagreba, da se udeležijo velikih vojaških vaj, ki se te dni vrše v Polhograjskem pogorju. Na letalski dan se niso dvignila, a kljub temu smo z zanimanjem gledali ogromne ptiče naše hrebav vojske. Na krilih spodaj imajo naslikan v belem krogu bel križ, na repu pa jugoslovensko trobojnico.

Na drugem koncu letališča so stala druga tri letala. Kar naenkrat so zabrneli njih motorji in po kratkem drčanju po tleh so se dvignila v zrak. Nikoli še nisem videl aeroplana leteti tako blizu. Imeniten pogled! Kako sem zavidal letalce! Kako nebeško lepo mora biti, voziti se po zraku!

Kar je sledilo nato, je težko opisati. Letala so se prekopicavala v zraku, letela narobe, se vrtela v naglem padcu na vse strani, tako da sem večkrat mislil, da se je kaj pokvarilo in da bodo treščila na tla. Toda vselej so spet v krasnem poletu zletela nazaj proti nebu.

Ves čas je igrala godba dravske divizije in avtomobilisti so veselo pozdravljali drzne pilote s trobljenjem. Vmes je navdušeno klicala množica.

Videl sem tudi »češkoslovaškega kralja zrak«, kot imenujejo akrobata Roberta Kellnerja, ki je na letčem aeroplanu izvajal najdrznejše umetnosti. Letalo je bilo za to opremljeno s cirkuškim trapecom na

spodnjem krilu in raznimi žicami na zgornjem. Ko je bilo letalo nekako v višini 400 metrov, se je splazil Kellner s svojega sedeža v letalskem trupu polagoma na trapec, kjer je telovadil. Kar dih mi je zastajal. Kellner se je nekaj časa sede zibal na trapecu, nato je vstal, izvršil razne drzne gibe, polagoma spet splezal v svoj sedež in se mahoma pojavil na zgornjem krilu stojé z razprtimi rokami, s katerimi je začel odzdravljati navdušenemu občinstvu.

Slednjič sem videl zračni vlak. Na letalo so pripeli na dolgi žici drugo majhno brezmotorno letalo, v katerem je sedel drug pilot. Ko se je prvo letalo dvignilo v zrak, je potegnilo za seboj drugo in ga vleklo po zraku okoli. V višini kakšnih 500 metrov se je brezmotorno letalo odpelo od jeklene žice in v krasnem drsalnem poletu v vijugah prav lepo pristalo na tleh. Sigurnost tega pilota sem res občudoval.

Le prehitro je mineval čas. Na severu so se kopičili temni oblaki in solnce je že zašlo. Vrnili smo se zadovoljni domov. Jaz pa sem postal tako navdušen za letalstvo, da sem sklenil, da grem med letalce, ko bom velik. Ne samo, da je življenje gori v zraku krasno, temveč tudi, ker doživina nujno rabi borcev v zraku.

Upam, spoštovani gosp. Doropoljski, da ste zadovoljni z mojim današnjim dolgim pismom. Kadar bom še kaj tako imenitnega doživel, se bom spet oglasil.

Vas in vse ljube kotičkarje iskreno pozdravlja

Igor Rečnik, prvošolec.

Odgovor:

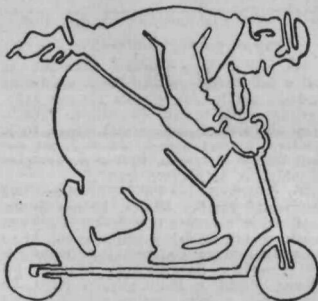
Dragi Igor!

Tvoje pismo je zelo zanimivo, zato sem ga, kakor vidiš, malo popravil in celega priobčil, da bodo vsi naši čitatelji kaj izvedeli o letalskem dnevu. Le pridno se zdaj primi učenja, da se ti bo laže izpolnila želja, postati jugoslovenski talec.

In kmalu mi zopet kaj piši, pa krajše, prosim! Zdravo!

Gospod Doropoljski.

Naloga za risarje.



Načrtajte dirkača-debeluharja z eno samo potezo!

Kdo pa je to? . . .

*Kdo pa je to, kdo,
z belo bradó,
ki ponoči, ko vsi spite,
če se pridno učite,
polno košaro natrosi?
Zakriholjeno palico nosi.
Kdo pa je to, kdo?*

